

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 3,
dvorišču, I. nadstropje.
* * *
Rokopisi se ne vračajo.
* * *
List izhaja vsak dan razun ne-
delj in praznikov ob 4. uri
popoldne.
* * *
Sklep uredništva ob 11. uri
dopoldne.
* * *
Nefrankirani dopisi se ne
sprejemajo.
* * *
Anonimni dopisi se ne uva-
žujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravištvo:
Schillerjeva cesta št. 3.
Naročnina znaša za **avstro-
ogorske** dežele:
celoletno . . . K 25.—
polletno . . . K 12-50
četrtno . . . K 6.—
mesečno . . . K 2-10
Za **Nemčijo:**
celoletno . . . K 28.—
za **vse druge de-
žele i. Ameriko** K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglas (inzerate)** se
plačuje od četrstopne
petit vrste po 12 h, za
večkratni tatis primeren
popust.
Posamezna št. stane 10 h.

Št. 231.

Telefonska številka 65.

Celje, v torek, 11. oktobra 1910.

Cekovni račun 48.817.

Leto II.

Delitev deželnega šolskega sveta.

(Glas iz učiteljskih krogov.)

Kar je g. Košar napisal v sobotnem „Dnevniku“ o tem, to se tako lepo bere, ker je seveda vse resnica: da si vsak zaveden Slovenec mora želeči: proč od Gradca! Ta vzklik vsebuje tudi delitev dež. šol. sveta. Tudi mi vsi drugi učitelji si želimo, da bi postali gospodarji na lastni zemlji. Ali kar je pa čudno, g. Košar se v svojem dopisu ne dotakne razloga, zakaj si štajerski učitelji **še zdaj, v teh razmerah, ne želimo** delitve. Toliko se je o tem napisalo v „Učit. tovarišu“, a gosp. Košar to popolnoma prezre. Zakaj, to on sam najbolje ve. Morebiti je pri nas na Štajerskem par učiteljev, ki že komaj čakajo, da bi prišli v Koroščevo oskrbo. Takim bi seveda potem cvela pšenica. Ali kaj pa naj počnemo potem mi druge sirote, ki ne pripoznamo Koroščeve nezmotljivosti? Vprašati se vendar moramo, ali je Korošec s svojimi tovariši (pravzaprav on sam) zahteval to delitev z namenom, da bi pomagal slov. učiteljstvu, da bi povzdignil slovensko šolstvo? Ali mu je res razvoj slov. šolstva pri srcu? Ne, in stokrat ne! Mislimo, da ni med štaj. učitelji nikogar, ki bi verjel v njegove poštene (!) namene. Kolikokrat je imel on že priliko pokazati svojo naklonjenost šolstvu! Ali povsod, v vsem njegovem delovanju vidimo, da mu je **napredno** učiteljstvo v vsem svojem nemotenem delovanju v šoli trn v peti. Kako se dopade g. Košarju, ako Korošec reče: **„Rajši nemškutarja kakor naprednega Slovenca!“** (Imenovanje vadniškega učitelja v Mariboru). Je on tudi s tem zadovoljen, kako postopajo z našo šolsko družbo? Verstovšek: **„Za Ciril - Metodovo družbo niti vinarja ne!“** Ali se morebiti strinja z blatenjem učiteljstva in šole v klerikalnem časopisu? Noben slovenski **narodni** učitelj si ne more želeči, da bi nas ti ljudje dobili pod svojo komando! Zakaj pa Korošec zahteva to delitev, zakaj je skoraj vse drugo opustil in to obdržal? Odgovor imamo na Kranjskem. Komur so te barske, podle in gnusne razmere všeč, ta si naj le želi na vlado naše klerikalce. Zdaj nam odje-dajo mesta nemškutarji, potem bi jih pa brezna-čajneži, klečepalci, ki se znajo dobrikati in hliniti klerikalcem! Kaj je pa pomagano šoli, če dobi potem namesto nemškutarja takšnega „vzgo-jitelja“? Kje je večja škoda, če se potem ti otroci vzgajajo v fanatičnem, klerikalnem smislu, ali prej, ko so se ponemčevali? Z dežja pod kap!

Sicer pa imamo proti utrakvističnim šolam itak orožje: razsodbo najvišjega sodišča o šoli v Ja-renini. Tukaj se genimo! K sklepu: Lahko je klerikalcem nas pitati z izdajalci, ker se branimo delitve **zdaj**, ko vemo, kakšni prijatelji nas ča-kajo. Hinavci! Vam je za Slovenstvo toliko kakor za lanski sneg! Tudi g. Košar pravi, da ne bi bili narodni učitelji, če ne bi zahtevali delitve. Hm, „narodni“ učitelj! Mi smo pa slišali, da je nekdo zapustil narodno stranko samo zato, ker mu ni dala mesta v okrajnem zastopu. Narodno stranko, o kateri ve, kako vedno brani učiteljstvo in šolo. Če mi ne da stranka dobrih mest in služb, pa jo zapustim. Lepo prepričanje! Torej nič se ne tako trkati na svoja „narodna“ prsa! Mi učitelji seveda ne bomo odločili delitve. Vendar pa bi bilo dobro, da bi se na kakšen način kon-stituiralo, koliko učiteljev je za delitev, koliko proti. Po časopisih se sliši le mnenje posamezni-kov. Ali zapišemo še enkrat z debelimi črkami: **„Nihče izmed učiteljev ne bi bil proti delitvi, ako nas ne bi strašile kranjske razmere!“**

Avstrijski Jugoslovani in morje.

Spisal dr. Karl Slanc.

(Dalje.)

»Vsak narod svoj lastni kmet in tovarnar, vsak človek poljedelski delavec in tehnik; vsak narod v posesti vednosti in rokodelskih zmožnosti, - to je po mojem prepričanju zdajšnja tendenca kulturnih na-rodov.« (Kropotkin). — K žadru, naravni podlagi druženja in gospodarenja ljudi, se človeštvo zopet vrača na poti skozi kapitalistično gospodarstvo. Mase delavstva nimajo ničesar zgubiti a vse pridobi in pribori se bodo šole in tudi proizvajalna sredstva. Socijalistično stremeljenje klije iz gospo-darstva; ni fantom; z njim se mora računati.

Verstva so imela in še imajo velik upliv na razvoj človeštva. »Religija pomenja več, nego vero na boga, kakor si jo človek ustvarja, religija pome-nja tudi duševno kulturo. Religija je bila vedno filo-zofija ljudstva; ona je prinašala vezilno idejo v nereden kup dejstev, je držala mase na enkrat pridobljeni duševni višini. Pod sankcijo religije človeku nalo-ženo so bile dolžnosti pravi kašipot za ureditev vsakdanjosti v pametnem in kulturnem smislu. Našo mravnost, našo javno vest, našo ljubezen do bliž-njega dolgujemo religiji. S tem, da je religija dvig-nila pojmovanje na višino občega, je vzbudila željo po vedi, stvarjala umetnostno razpoloženje in budila razmišljanje. Religija je postala človeške-mu notranjemu življenju prilagoden etika, nra-vnost, sredstvo za oživiljenje in vzdržanje altruizma, izgojevališče čustvovanja in je to še vedno.« Ta de-finicija verstva je najmilejša. So pa raziskovalci

človeškega življenja, ki ne najdejo dobrega lasu v verstvu, ki smatrajo verstva za zavore napredova-nja. Gotovo je, da vere sodelujejo v nekem oziru pri tvorbi značaja kakega ljudstva in da so vere, ki so prilagodele tlačanski naravi, in vere, ki učijo človeka, da visoko glavo nosi in se ne da z mokro kunj v kozji rog pognati. Najsvobodnejše je budi-stično versko naziranje in njemu služi največ mili-jonov ljudi. V Evropi so kalvinistični reformiranci v Švici, na Francoskem in na Madjarskem najsvobod-nejši verniki. Na Madjarih se v Avstriji vidi, kako nosijo glave po konci in so gospodarji na lastni zem-lji vzlic vsem poskusom gospodujočih stanov v dru-gi polovici države, ta narod spravi pod nemško gos-podstvo. Na slovanskem jugu najdemo tri veroiz-povedanja, tudi mohamedansko, a nobeno ne vzgaja prave agilnosti. V pismih, ki nam dajo prva poročila o državnem življenju narodov v Aziji, najdemo, da so duhovniki vladali prve državne združitve ljudi, ne pa vojaško organizirane čete. V Evropi najdemo kake majhne take državnice na slovanskem jugu, ali drugod velja, kar piše Gumpłowicz: »Kjerkoli se srečajo jednake koristi, ki se morejo uveljaviti proti tretjemu, tam pride do zveze zastopnikov teh koristi. Take zveze so se sklepale med barbari, ki so si pod-vrgli mirne kmete, in med rimsko cerkvijo, ceho so pa plačali kmetje, katerih podjarmljenje je odobra-vala cerkev proti odstopu bogatega dela pridoblje-nega sveta in ljudi na njem. Tako je bilo leta 406., ko je kralj Frankov Chlodwig sklenil zvezo z rimsko cerkvijo. Škof Remigij ga je krstil v Reimsu. Cerkev je sankcionirala z vojno silo pridobljeno in prejela je za to bogata darila: zemljo in tlačane. Dogajalo se je tudi, da je cerkev zaradi lepšega podarila vo-jajsko organiziranim ljudem cele dežele — in od njih zopet dobavljala, kar je rabila za svoje bogato živ-ljenje. Cerkev je priznavala »božje pravo« posvetnih zmagovalcev nad mirnimi kmeti.« — Tudi južni Slo-vani smo bili predmet take zveze in izmene. Slovenci pa smo doživljali tudi vse revolucije, ki so se dogajale zaradi uničenja teh zaveznikov; s posebnim ponosom smemo kazati na skoraj stoletno dobo lu-teranstva v slov. deželah, dasi nismo imeli od nja onih koristi v gospodarskem in duševnem razvoju našega naroda, katerih so bili deležni drugi narodi.

Kak pomen ima proučevanje, spoznavanje nara-ve, kaže zmaga človeškega uma nad marsikatero naravno silo, katere zmage se množijo v naših časih že skoraj po desetletjih. Vedno je človek raziskoval vzroke naravnih sil in jih skušal uporabljati v svoje delo, ali v preteklih dveh stoletjih in v posebno v zadnjem stoletju so se vede vsled dela posvetnjakov tako ojačile, da zastopstvo verstev ne more več re-či, da zastopa, kakor v prvotnih zgodovinskih časih, vedo. Ojačenje ved po vsem svetu je v pretečenih stoletjih največji dogodek in vede so postale veli-ka sila v vsem življenju. Vede prestvarjajo vse živ-ljenje in že tudi obličje, in skoraj ni meje njenim ču-dežnim stvaritvam. Tudi neolikan človek spoznava to moč, ki stvarja milijonom vire boljšega in varnej-šega življenja. Duhovnik, ki je nekdan bil edini goji-telj vede, katero je gojil zaradi razveseljevanja sa-

LISTEK.

Institutka.

Roman.

Spisal Fedor Gradišnik.

Globok, vroč pogled iz velikih, črnih oči male brunetke je začutila Dana na svojih licih. In prešinilo je nekaj mehkega in omamljivega. . . nekaj tako čudno sladkega in opojnega njeno srce. . . zažarel ji je obrazek. . . kakor mlada po-mladanska roža so zasijala njena lica. . .

„Od prvega dne sva si bili prijateljici. . . obe sva bili še mali. . . a najini srci sta se str-nili v vročo, zvesto ljubezen. . . Ali se spominjaš vseh onih lepih, rajskokrasnih nočij. . . vseh čistih ljubeznipolnih ur, ki sva jih preživeli skupaj? . . .“

Nagnila se je popolnoma k svoji prijateljici. . . dela je roko okrog njenega pasu ter jo na-lahno privila k sebi. . .

Brunetka je ves čas molčala, ko pa je začu-tila Danino roko, ki se je tesno oklenila njenega telesa, tedaj ji je začelo burneje biti srce. . . za-stal ji je korak in padla je svoji prijateljici krog

vratu. . .

„Kako ne bi mislila noč in dan na tiste sladke in lepe trenutke, kako ne bi se vedno in vedno spominjala tebe, Dana moja ljubljena, ki si bila edina moja tolažnica v teh dolgih letih. . .“

Dana se je ozrla okrog sebe: bili sta popol-noma pri koncu vrta, tam, kjer se pričinja živa ograja in se dviga oni griček s tistim lepo ra-ščenim, enakomernim drevjem. . .

Koncem vrta, skoraj tik ob ograji, je stala z zelenjem in cvetjem obraščena ulica. . . Tu je bil najljubši prostorček naših dveh prijateljic. . . Tu sem sta se zatekali, kadar si je pozeležlo njiju srce miru in samote, tu sta posedali v svojih prostih urah. . . tu sta nemoteno uživali najlepše trenutke svojega življenja. . .

Dana je prišla svojo tovarišico za roko in molče ji je sledila mala brunetka. . . Šli sta v utico, vsedli se prav tesno druga k drugi in po-teklo je precej časa, predno je izpregovorila prva Danica:

„O materi Sebastijani sem ti govorila po-preje, dragica moja in rekla sem ti, da vem mnogo o njenem življenju. . . Čudno se ti bo

morda zdelo, da ti nisem nikdar ničesar omenila do danes o tej stvati — toda razumela me boš, ko ti enkrat povem vse, kar ti imam povedati. . .“

Pogledala je svoji prijateljici naravnost v njene velike črne oči in bila je radovedna, kak-šen utis so napravile njene besede nanjo. . . Brunetka je sedela zavzeta in začudena poleg Dane. . . Nikdar še ni slišala govoriti svoje prijateljice s tako resnim in važnim glasom. . . vedela je, da se je moralo zgoditi v njeni notranjosti nekaj posebnega. . . Toda kaj? . . . Kako da ni doslej še nikdar opazila, kaj se godi z njeno Dano? . . . Zakaj ji je vse prikrivala? . . .

In v njeni duši se je oglasilo nekaj silnega in strašnega. . . Dvigalo se je in dvigalo, dokler ni izbruhnilo na dan. Oklenila se je z obema ro-kama Danici okrog vratu, privila jo je tesno k sebi, kot da je neče več izpustiti. . . Dve veliki vroči solzi ste pripolzeli na njena krasna ličeca. . . strastno je poljubila svojo tovarišico na ustni in z jokajočim glasom je dejala:

„Ti mi nekaj prikrivaš, Dana. . . nekaj veli-kega in važnega mi prikrivaš. . .“

(Dalje sledi.)

mega sebe, ker ni smel ž njimi na trg, je zgubil ta monopol in vede so mu zrasle čez njegovo glavo; zdaj mora svoj verski zistem zagovarjati proti naravoslovnim vedam, ali ga vsaj spravljati ž njimi v sklad, ker vede v materialistični tendenci niso zadovoljne z nauki vseh različnih — veroizpovedanj o nadnaravnosti. Danes služi veda že v to, da zlažša boje človeka za kruh in ga rešuje nadlog, katere so se prej smatrale za neodvrtljive božje kazni.

In velikansko brodogradnjo, velikanske armade so knjige, so časopisi, ki širijo vede med ljudi vseh krogov, ne oziraje se na šole, ki so posvečene spoznanju in razširjenju vede, katere si je izvojevala šola za vse ljudstvo. Ako so bile šole nekoč pristopne le otrokom gospodujočih stanov, zahteva zdajšnje gospodarstvo, da je ves narod enako šolan, ker sodelovanje pri stroju zahteva odprte, šolane glave. Prometna sredstva zdajšnjega gospodarstva nosijo nauke vseh ved po vsem svetu, velikanski materialni razvoj gospodarstva uči analfabela in omikanca, ako si le pazljivo ogleda večja mesta, mesta velikega prometa na morju. Železnice, telegrafi, telefoni, velikanski parobrodi ter majhni letalni stroji potrjujejo izrek filozofa Kanta: Smoter zgodovine je: popolna kultura človeškega rodu iz lastne duševne moči. Proti tem velikanskim močem težavno vodi boj duhovnik; občudovati je zlasti kat. duhovnika, ki še vedno misli, da bo tudi nad temi močmi zmagal. Vse stori, da bi to dosegel. Vse je, kar zdajšnji svet od omikanca zahteva, poje, pleše, telovadi, je demokrat, socijalist, organizuje svoje učenjaške šole, institute, snuje svoje gimnazije in univerze, katere je nekoč sam vladal, hoče nazaj pridobiti, ali vsaj osnovati vseučilišča »katoliških ved«. Vse zastonj, omika svetovnih ved, literatur pljuskata okolo njega in ga mečeta v stran, ako hoče svoj sistem spraviti v sklad z naravoslovnimi vedami. Naj so posvetni ljudje še toliko needini v svojih težnjah, v gospodarskih in duševnih vprašanjih imajo svojo, po silah gospodarstva in vedno napredujoče, razširjajoče se svetovne omike, označeno pot in vsi morajo biti nasprotniki ljudem, ki ne morejo drugače nastopati, kakor nasprotovati vsemu novejšemu življenju.

Politična kronika.

Revolucija na Portugalskem.

Odredbe nove vlade. — Antiklerikalni značaj revolucije. — Komplot proti republiki.)

Nova vlada je včeraj sestavila odsek, kateri bo imel takoj sestaviti novi volilni zakon. Nadalje se je sestavil še en odsek, kateri ima dognati, kako vsoto dolguje kraljeva rodbina državnim blagajni vsled predujmov. Novi finančni minister sodi, da znaša ta vsota 27 milijonov.

Iz Lisabona se množe vesti, da ima revolucija močno antiklerikalni značaj. Te dni se je dogodilo več napadov na cerkve in samostane. Vlada je namreč odredila, da morajo vsi jezuiti, nune in sploh vsi redi zapustiti deželo ter je začela prazniti samostane. Množica še pri tem vojake seveda z drugimi nameni podpira in sama napada duhovnike in samostane.

Iz Oporta se je zvedelo minuli petek, da se snuje zarota proti republiki. Vlada je dala več hiš preiskati, med njimi tudi hiše bivših častnikov. Generala Pinta in njegovega sina so zaprli. Več mornaričnih častnikov so pridržali na ladijah.

Iz Pariza poročajo, da sta kralj Mannel in njegova mati namenjena na Angleško, kraljica Marija Pia in vojvoda oporški pa sta namenjena v Italijo.

Klerikalizem v boju za vladno na Štajerskem.

Včerajšnji „Slovenec“ je priobčil iz „peresa štaj. deželnih poslancev“ (!) na avodnem mestu zanimiv in osobito za tiste optimiste, ki še vedno verujejo, da se klerikalcem gre za narodne zahteve pri obstrukciji, zelo poučen članek. — Dr. Korošec prerokuje v njem že naprej, da se bodo pogajanja, ki se vrše sedaj v Gradcu za delazmožnost štaj. dež. zbora, razbila. Potem bo došlo do razpusta dež. zbora in novih volitev, katere bi utegnile postati ugodne za klerikalno večino v štaj. dež. zboru. Nemški klerikalci se namreč zanašajo, da bodo nemškim nacionalcem odjedli še nekatere mandate in da se jim posreči s pomočjo vladnega pritiska poklerikaliti veleposestvo. Potem bi bilo seve nemškonacionalne večine v štajerskem deželnem zboru konec — in slovensko-nemškemu klerikalizmu bi cvetla pšenica. Ta članek je sicer samo še muzika za bodočnost in sedaj samo še bolj strašilo za nemške nacionalce; vendar pa kaže dovolj jasno, s kakimi cilji se bavijo naši narodni obstrukcionisti v Gradcu.

DROBNE POLITIČNE NOVICE.

Pravosodni minister dr. Hochenburger se poda koncem tega tedna v Budimpešto, kjer bode konferiral s svojim madžarskim kolegom glede

novega vojaškega kazenskega zakona. Ker so principijelna vprašanja že odločena, gre samo še za redakcijo zakona.

Burna seja Isterskega deželnega zbora. Seja se je pričela včeraj ob 3. uri. Po čitanju zapisnika je začela slovanska manjšina z obstrukcijo; skoraj vsi slovanski poslanci so zahtevali besedo k zapisniku. Ko je deželni glavar hotel dati o zapisniku glasovati, so začeli Slovani grozovit krič in ropot, tako da se je morala konečno seja prekiniti. Po odmoru so se prečitale interpelacije in dva nujna predloga glede vremenskih nezgod, katera sta se izročila tozadevnemu odseku, potem pa je bila seja zaključena. Prihodnja se naznani pismenim potom. — Isterski delegat dr. Mandić je zaradi bolezni odložil svoj delegacijski mandat; nadomestoval ga bo Mandić.

Iz Španije. Madridske vesti pravijo, da spravljajo neznan tihotapci iz Francoskega v Španijo orožje. Kje je isto skrito, je vladi neznano. V dvornih krogih upajo, da bode ostala armada v slučaju revolucije zvesta.

Dopisi.

v Na Rtoznoj blizu Šmarja pri Jelšah je obolela posestniku Zidarju telica. Prava posebnost šmarskega okraja je, da ne glešta živinozdravnika, da si je tako mesto od dež. odbora sistematizirano in je pogoj dovolj, da bi si živinozdravnik v kratkem napravil razvito prakso. Ko bi bil tak zdravnik v Šmarju, gotovo bi ga bil Zidar k svoji telici pozval. Tako jo je pustil brez strokovnjaške pomoči in v petek 30. kimovca jo je moral zaklati. Naprosil je kmeta Baštevca, po domače Drežmana, da mu jo je raztelesil. Ta je telico vranico, ker je bila nenavadno velika in sploh sumna, prerezal in kot neuporabno zavrgel. Vso drugo meso je mesoogled občine okolica Šmarje spoznal za vžitno in večje število ljudi je na to uživalo od tega mesa, nekaj ga je pa Zidar za-se nasolil, da ga vdimi; koža je bila pa odposlana v Gradec. — Baštevca ni nič tega mesa zavžil. Dan za tem čutil se je Baštevca obolelega. Napravljale so se mu na podlaktnici nekake gnojne otekline. Kljub naraščajočim bolečinam in pešajočim močem je trpel do srede. Ta popoldne pokliče šmarskega zdravnika. Ta takoj spozna, da je otrovan po vranicnem prisadu in da je že v takem stanju, da mu more močje le hitra operativna pomoč v kaki bolnišnici rešiti življenje. Nasvetuje mu, naj se takoj poda v celjsko ker najbližnjo bolnišnico. A še le drugo jutro odpravil se je tje in — bilo je prepozno. Zdravniki so tam spoznali, da je pri njem vsaka človeška pomoč nemogoča; vsa zdravniška veda in spretnost se je morala vdati svojem mojemu in pomočniku — smrti. Sv. svet si svojega položaja, si je želel Drežman edino še doma umreti. V petek je bil odslovljen iz bolnišnice in v soboto dopoldne je izdihnil tragične smrti, zapustivši vdovo s 7 otroci, star še ne 50 let. Mrtveca so morali koj prepeljati v mrtvašnico, da se prepreči razširjenje te nalezljive na njegove domačince in druge. — Zidarju je dan prej poginila krava na istih znakih kakor telica in sekcija je podala neovrgljivo: vranicnem prisad. Koliko gorja, boli in škode bi bilo izostalo, da ima Šmarje svojega živinozdravnika. Zamislimo se pa tudi v bojazen vseh, ki so kaj telicejega mesa užili. Izostala bi bila tudi ta kozlarija — drugi izraz je bolj umesten —, da se pošlje bolnika s tako nevarno nalezljivo iz javnega špitala domov umret. Potemtakem se ne bo čuditi, če od tam tudi katerega na koleri obolelega domov odpravijo. To zadevo si naj zapomnijo naši dež. poslanci, kakor se tudi naj vsi činitelji zavzamejo, da dobi šmarski okrajsvojega živinozdravnika. Ali ne bi šmarski okraj zastop za prvi leti, dokler se praksa ne ugotovi, živinozdravniku priskočili s posebnim prispevkom k plači, da se pridobi prošnjikov? To bi se stoterno povrnilo in je vsega premisleka vredno.

Slovensko gledališče v Mariboru. Veselo vest pošiljamo rojakom, ki se zanimajo za naš napredek v Mariboru: Načrt „Dramatičnega društva“, prirejati vsako drugo nedeljo v mesecu popoldnevne predstave, bo se izvrševal z dobrim uspehom, če smemo soditi po prvem poskusu. „Rokovnjače“ je zbral režiser za prvo popoldnevno predstavo, narodno igro, ki smo jo videli v mariborskem gledališču tekom nekaj let že šestkrat. — Velikemu delu slovenskega mariborskega meščanstva se ni čuditi, da ga je izvabilo krasno solnce v okolico — gledališče pa so nam zato napolnili okoličanje. Ljudstvo je začutilo, da je določilo

„Dramatično društvo“ popoldnevne predstave v prvi vrsti njemu in okoliški mladini, in je privleklo s seboj kopice majhnih otrok, deloma premajhnih za „Rokovnjače“. A nič ne de. Z ozirom na množico novega občinstva smemo trditi, da so „Rokovnjači“ tudi tokrat zelo ugajali, dasiravno se nam zdi, da se uprizoritev ni pripravila tako skrbno kakor ob nekdanjih predstavah. Glavne vloge so bile po večini v novih rokah, v dobrih, vsaj v primernih, le Blaža Mozola je igral še stari znanec v tej ulogi. Marsikaj pohvalnega bi radi napisali o uspehih posameznih igralcev, o utisih nekaterih lepih prizorov. Izborne slike so nam podajali kmetje in rokovači v krčmi v Črnem grabnu, nenaravno pa se je zdelo ubijanje Blaža Mozola in prepogosto nagibanje vinskih čaš. Mladi vojaki so morali nastopiti še družic na splošno zahtevo. Pevske točke niso uspele popolnoma. Čevljar Bojec menda slučajno ni mogel celo uveljaviti ta večer svojega lepega glasu, v Črnem grabnu pa je bila Nona nekaj hipov navskriž z godbo. Tudi zbor si ni upal na dan s tistim pretresljivim fortissimom, ki se ga spominjamo izza predzadnje predstave. Celotno pa bi delali pevcem in pevkam krivico, če bi trdili, da njihovo petje ni uspelo in da ni zadovoljilo občinstva, saj je govorilo občinstvo zadosti jasno in zahtevalo še dodatnih pristavkov; nam se je videlo nekoliko škoda, ko mu na primer Bojec ni mogel ugoditi. — Šepetalka je bila mestoma preglasna. „Glasbeno društvo“ je igralo razen Parmove uverture k Rokovnjačem in vloženi točki Straussov valček „Jutranje listje“, Schneiderjevo polko „Amorjeve spletke“, Linckejevo idilo „Kresnica“, Leharjev „Sport galopp“ — vse izborna. Pohvaliti moramo tehnični odbor, ki je poskrbel, da odmori niso bili dolgi, pač pa je bilo nekoliko mučno spuščanje zastora ob nepravem času, kar je zakrivil dvakrat neroden zvonček. Hvaležni smo režiserju, ki je precej okrajšal nedramatični prizor, v katerem pripoveduje gospa Poljakova zgodovino svoje rodbine. — Prihodnja predstava, tretja, meseca oktobra, je v nedeljo zvečer. Uprizori se „Lepa Vida“, ki jo je spisal dr. Vošnjak. Pisateljevo ime in znana domača snov nam olajšujeta reklamo.

Štajerske novice.

Seja izvrševalnega odbora narodne stranke bo danes 11. tm. ob 8. uri zvečer v rdeči sobi „Narodnega doma“.

v Za celjsko dijaško kuhinjo je darovala 15 K celj. čitalnica mesto venca na grob umrlemu članu g. Wajdu.

v Mesto venca na krsto umrlega g. Simona Kukca so zbrali napredni šentjurski tržani 27 K in namenili polovico tega za Ciril-Metodovo družbo polovico pa za dijaško kuhinjo v Celju. Darovali so gg.: Drogenik 5 K, Černovšek 5 K, Uršič 5 K, Dobovišek 5 K, Brežnik 5 K in dr. Zabukošek 2 kroni.

v V Celju bode g. škof. dr. M. Napotnik posvetil prihodnjo nedeljo pri Sv. Jožefu dva nova oltarja.

v Iz davčne službe. Višji davčni oskrbnik v Celju, Leopold Hasenbühel je prosil za upokojenje. Ima že 38 službenih let.

a Zadeva notarja Hafnerja pred celjsko okrožno sodnijo. S sodbo okrožnega sodišča v Novem mestu z dne 4. avgusta 1908 je bil Mate Hafner obsojen radi hudodelstva goljufije na 3 mesece ječe in vsled tega kot notar suspendiran. Hafner je prosil dvakrat za obnovo kazenskega postopanja, pa okrožno sodišče v Novem mestu je obakrat njegove predloge za obnovo zavrnilo. Vsled ničnostne pritožbe generalne prokurature izreklo je najvišje sodišče, da je okrožno sodišče v Novem mestu zavrnivši predloga na obnovo kršilo zakon in odredilo, da okrožno sodišče vnovič sklepa o predlogih na obnovo. Okrožno sodišče v Novem mestu je zavrnilo v tretje predlog za obnovo. Vsled pritožbe Hafnerja je nadsodišče v Gradcu odredilo, obnovo in delegiralo za preiskavo in razpravo celjsko okrožno sodišče. — Slednje je po dovršeni preiskavi in po 8. in 9. t. m. izvršeni javni razpravi Mate Hafnerja oprostilo vsake krivde in kazni. Zagovarjal se je Hafner sam.

v V Št. Pavlu pri Preboldu je ukradel neznan tat posestniku Mih. Fakinu srebrno uro z verižico.

v Po Hrastniku vozi slednji večer neki trboveljski avtomobilist menda samo za kratek čas

Ker so ceste ozke z mnogimi ovinki, bi bilo pač na mestu, da se ta gonja prepove, kajti zvečer si že noben domačin ne upa z vozom na postajo, ker se konji plašijo. V četrtek večer je le malo manjkalo, da se ni prigodila nad šolo velika nesreča, ko so prileteli v ovinku na kup avtomobil ter dve kočiji. Sl. orožništvo bi storilo domačinom veliko uslug, če doseže prepoved te vožnje vsaj ponoči.

Narodna čitalnica v Hrastniku ima svoj glavni občni zbor v nedeljo, dne 16. okt. t. l. ob 3. uri popoldne v društveni sobi. Člani in prijatelji tega, za hrastniško dolino prevažnega društva, se vabijo k udeležbi. Odbor.

v **Železnica Aspang—Friedberg** se otvori jutri. Ob tej priliki se priredi na novi železnici več posebnih vlakov.

v **Središču** preiskujejo zaradi kolere zdravniki vse potnike, ki prihajajo z vlaki iz Ogerskega. To službo opravlja gg. dr. Kristan iz Ormoža in dr. Špešič iz Središča.

v **Vinske cene v Slov. gor.** Ker so peronospora, črn in druge bolezni uničile letos skoraj ves vinski pridelek v Slov. goricah, se že sedaj vnaprej obetajo za nova vina cene čez 50 v. po litru navzlic temu, da bo letošnji pridelek tudi slab po kakovosti.

Poročila se je v Kamnici pri Mariboru hči mariborskega zdravnika dr. Raka z notarskim kandidatom dr. Schocherjem.

Železniška nesreča pred sodiščem. V soboto sta stala pred mariborsko sodnijo železničarja Pirkar in Aneth. Dne 25. jun. t. l. so na koroškem kolodvoru premikali, pri čemur se je delavec Pelko smrtno ponesrečil. Obtožena sta: Pirkar, da ni postavil znamenja za „stoj“, Ernath pa, da je Pirkarja rekel, da mu znamenja ni treba postaviti. Obsojena sta: Pirkar na 3, Ernath na 2 mesca strogega zavora.

v **Razvanju pri Mariboru** je imel drž. posl. Malik minolo nedeljo shod, na katerem so mu tamošnji nemškutarji izrekli zaupnico in obsodili slov. klerikalno obstrukcijo v štajerskem deželnem zboru.

v **Znižane vozne cene za delavce na drž. železnicah.** Železniško ministerstvo je izdalo naredbu, da se dovoli delavcem, ki iščejo službo ozir. delo in jim katera od železnice pripoznana posredovalnica kako delo preskrbi, na **državnih železnicah** polovična vozina in sicer za daljave nad 50 km v III. razredu osebnih in mešanih vlakov. Kdor hoče biti te dobrote pri vožnji deležen, se mora izkazati z od takšne posredovalnice redno in pravilno izdanim izkazom o preskrbljenem delu. Izdajalnica voznih listkov mu nato izroči vozni listek za polovično ceno.

v **Slučaj odvetnika dr. Holda v Gradcu.** Proti dr. Holdu se je začela redna preiskava. — Sodnija se ima baviti s preko 180 slučajih nepoštenih manipulacij s tujim denarjem, katerih se dolži dr. Holda. Pri vsem tem se nam zdi čudno samo jedno: ali res ni graška odvetniška zbornica prav nič vedela za dr. Holdovo „delovanje“? Stvar je gotovo že morala biti naznanjena. Ali pa se pri tej zbornici oko zatisne, ako se gre za nemškega nacionalca?

Od Sv. Antona v Slov. gor. Tudi občina Cogetinci je volila dosedanjega nadučitelja gosp. Fr. Šijanca za častnega občana.

Od Sv. Lenarta v Slov. gor. Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v sodnem okraju Sv. Lenart ima svoj izredni občni zbor v torek, dne 18. okt. t. l. ob 10. uri dop. v sodnijskih prostorih. Dnevni red: 1. Zapisnik zadnjega obč. zbora, 2. Prememba 1. 10. in 13. § društvenih pravil. Ako ta zbor ni sklepčen, se vrši ob 11. uri dop. istega dne drugi pri vsakem številu navzočih sklepčni občni zbor. K prav obilni udeležbi vabi odbor.

Od Sv. Lenarta v Slov. gor. (Šolarska kuhinja.) Kmalu se otvori tretjič tukajšnja šolarska kuhinja, ki je preteklo zimo razdelila nad 6000 porcij hrane, torej skoro za 100% več nego po zimi 1909—10. Stroški so se pa potrojili, ker moramo konkurirati s tukajšnjo nemško šolarsko kuhinjo, katera ima dovolj denarja na razpolago. Obračamo se tedaj tudi letos do vseh šoli in njeni mladini prijaznih denarnih zavodov, društev, dobrotnikov in veselih družb s prošnjo za gmotno podporo. Zelo hvaležni bomo gospodoma odvetnikoma in g. c. kr. notarju, ako se bodo ti gospodje tudi pri bodočih sodnijskih poravnava spominjali naše v narodnem oziru zelo važne in jako potrebne šolarske kuhinje.

Izkaz darov za »Sokola« v Št. Pavlu pri Preboldu. Gospod državni poslanec Fr. Roblek, Zalec 50 K, gosp. Ant. Cvenkel, Št. Peter 25 K, Gospodje: Vidic Jos. 5 K, Mihael Randl, c. kr. major 20 K, Rud. Pevec 5 K, Peter Majdič 25 K, Jakše, Zidani most

10 K, Gospica J. 10 K, Viktor Puncer 10 K, Odbor CM. podružnice v Št. Pavlu 10 K, Zabukošek, Celje 1 K, Dragotin Seljak 1 K. Vsem cenjenim darovalcem podpornikom »Sokola« iskrena sokolska hvala! — Nazdar!

Druge slov. dežele.

Zaključitev goriškega deželnega zbora. Iz Dunaja poročajo: Vlada je priporočila zaključitev goriškega deželnega zbora cesarju radi dogodkov, ki so se odigrali v goriški deželni zbornici 5. t. m. Slovenska napredna manjšina je namreč izdelala memorandum, s katerim odkriva krivice in nasilstva, katere sta izvršila voditelja večine Paier in Gregorčič in ki kot nezaslišano in gorostasno nasilstvo proti principu deželne avtoritete stoji dosedaj edino v zgodovini avstrijskih deželnih zborov. V soboto popoldne je poslanec Gaberšček v imenu slovenske manjšine izročil dotični memorandum vladi, ki je morala na to odgovoriti z edinim sredstvom, ki jej je zakonito na razpolago, to je z zaključitvijo deželnega zbora. Zaključitev se je faktično že v soboto popoldne izvršila in zaključitvi sledi najbrže v kratkem razpust deželnega zbora. Jasno je tudi, da sta s tem oba voditelja večine Paier in Gregorčič izigrala svojo vlogo kot cesarjeva zaupnika v vodstvu goriškega deželnega zbora.

Ljubljansko uradništvo in draginja. V soboto je imel pripravljalni odbor za priredbo uradniškega shoda sejo, v kateri je sklenil, da priredi v petek, dne 14. oktobra velik shod državnih uradnikov, na katerem se bodo formulirale želje in zahteve uradnikov glede vladajoče draginje.

Nedeljski shodi v Trstu. Prihodnje ljudsko štetje je tudi za Slovence v Trstu največjega pomena. Z ozirom na to, je politično društvo „Edinost“ sklicalo že več shodov. Tudi minulo nedeljo se je vršil tak shod. Govorili so o ljudskem štetju in njega pomenu dr. Vilfan, dr. Rybač in prof. Spinčič. Zanimiv je bil ta dan tudi zaradi tega, ker je bil v Trstu prvič slovenski shod pod milim nebom. Priredila ga je narodna delavska organizacija pri Sv. Jakobu. Naperjen je bil proti draginji.

v **Kranju** je umrl odlični tržan in trgovec Franc Omersa. Narodnega preporeda v Kranju se je v veliki meri soudeleževal. Bil je eden prvih predsednikov tamošnje „Narodne čitalnice“. — Iz Kranja tudi poročajo, da je tamošnji mnogoletni župan Šavnik odklonil izvolitev v obč. odbor.

Dvoboj v Pulju. V Pulju se je vršil dvoboj med mornariškim učiteljem Wildejem in realnim profesorjem dr. Filzijem. Vzroki za ta dvoboj so bili sledeči. Pred par dnevi so realci na cesti zmerjali soprogo mornariškega Wildeja s psovko „mula“. Učitelj Wild je smatral to besedo za razžalitev ter šel k realčnemu ravnatelju Solli ter zahteval, naj se realce kaznuje. Pri tem sta se oba precej razgrela. Profesor dr. Filzi se je vmešal v pogovor ter branil stališče ravnateljevo. Konečno je dr. Filzi pokazal Wildeju vrata. V sredo popoldne ob treh sta se v siamskem gozdu dvobojevala in sicer na sablje. Profesor Filzi je bil pri tem na desni roki lahko ranjen. Pobotzla se nista.

Jubilejna umetniška razstava v Ljubljani. Radi obširnih in napornih priprav se je morala otvoritev razstave preložiti na 16. t. m. Obilna razstavljalna tvarina, ki zahteva popolno preureditev razstavljalnih prostorov, nam bo pokazala ne le mnogo zanimivega sploh, ampak bo morda prinesla tudi marsikatera razjasnila glede razvitka slovenske umetnosti. Zato je pričakovati izvanredno živahen obisk.

Društvene vesti.

v **Društvo »Zvezda« na Dunaju** priredi dne 16. vinotoka 1910 ob pol 8. uri zvečer v restavraciji g. I. Herindla v IV. okraju Favoritenstasse 54 zabaven večer s prijaznim sodelovanjem gospice R. W. na glasoviru in društvenega pevskega zbora. Po vporedu prosta zabava in ples. K obilni udeležbi vabi odbor.

Dnevna kronika.

Dogodki na Hrvaškem. Hrvaški delegatje v peštanskem parlamentu so imeli v petek v Zagrebu sejo, da se posvetujejo o volitvah v delegacije. Na tej seji so sklenili, da smatrajo volitev hrvaških članov v delegacije, ki se je izvršila v parlamentu, za nepravilno in v nasprotju z veljavnimi parlamentarnimi običaji. Na ta sklep so izvoljeni delegatje Vaso Mračević, Šandor

Popović in dr. Mirko Grahovac odložili mandate, grof Pejačević in Nikola Šipuš pa sta izjavila, da bosta mandate odložila, ako to sklenejo hrvaški poslanci v peštanskem parlamentu. Takozvano slavonsko krilo hrvaško-srbske koalicije je za sporazum z banom dr. Tomašičem. O tem stališču slavonskega krila je razpravljal izvrševalni odbor hrvaško-srbske koalicije ter sklenil, da slavonske organizacije ne smatra za del hrvaško-srbske koalicije ter poziva pristaše koalicije, da se ravnajo po tem sklepu. Ustanovni shod nove enotne hrvaške stranke, ki jo imajo tvoriti pristaši stranke prava, hrvaške napredne stranke in takozvanega avtonomnega kluba, bo v četrtek, 13. t. m. v Zagrebu. Na dnevnem redu tega shoda so te-le točke: Volitev funkcionarjev, poročilo začasnega predsedstva in konstituiranje stranke. Istega dne ima izredno skupščino tudi hrvaška napredna stranka. Na tej skupščini sklene, da opusti svojo posebno strankarsko organizacijo in da vstopi v celoti v novo stranko. Nova stranka se bo zvala hrvaška samostalna stranka. — Zagrebški župan Holjac namerava kandidirati v I. zagrebškem vol. okraju kot Tomašičev kandidat.

„Maxima cura“. Pod tem naslovom je izdal papež pravkar svoj najnovejši dekret, s katerim je odvzeta župnikom slednja trohica politične neodvisnosti. Župniki so postali hlapci škofov. O stvari smo že pisali. Splošno se čuje, da vlada med nižjo duhovščino zaradi tega dekreta velika nevolja.

Potrjena obsodba. Najvišje sodišče je zavrnilo ničnostno pritožbo tridentskega izredentovca Colpija, ki je bil obsojen na 6 let ječe radi veleizdaje in tatvine in ki pride radi vohunstva še posebno pred sodišče.

Klerikalizem in češki aristokratje. Češki listi poročajo, da tudi knezi Lobkovići in grof Paar posnemajo kneza Schwarzenberga. Dali so namreč nalog svojemu uradništvu in delavcem, da morajo izpolnjevati svoje cerkvene dolžnosti, ter so naročili za nje list „Sveti Vojtěh“, to je češka izdaja „Bonifacius-Blatta“.

Senzacijonelna vest o češkem pisatelju. „Narodni Listy“ naznanjajo: 10. januarja 1889 je izginil sloveči češki dramatik Boždēch. Splošno se je tedaj smatralo, da si je sam vzel življenje. Sedaj pa se je dognalo, da živi v nekem samostanu na Balkanu.

Nova ruska novčna enota. Iz Petrograda poročajo: Finančni minister Kokovcev se bavi z uvedbo novčne enote na Ruskem. Ker gre s stališča, da je dosedanja ruska novčna enota, kopejka in rubelj, prevelika, hoče ustvariti za polovico manjšo novčno enoto. Komade po 3, 5, 10, 20, 25 in 50 kopejk hoče nadomestiti s komadi po 2, 4, 8, 16, 32 in 64 kopejk. Matematik Gartz je projekt za novo novčno enoto že izdelal.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Velika železničarska stavka na Francoskem.

Pariz, 11. okt. (Ob 1. uri ponoči.) Uslužbenci Severne železnice so sklenili na velikem shodu splošno železničarsko stavko. O polnoči se je ustavilo vse delo na Severnem kolodvoru v Parizu, ob 8. uri zj. pa se bo na vseh postajah te železnice. Severni kolodvor so zasedle čete. Tudi druge velike kolodvore bodo stražile čete. Policija je ukrenila obširne varnostne odredbe. Višje državno pravdnništvo je dobilo vse odloke za slučaj potrebe posredovanja. Doslej so se odpeljali vsi vlaki redno s kolodvora.

Pariz, 11. okt. (Ob 4. uri zj.) Uradniki so zapustili s strojem železnično skladišče. Železnično vodstvo je izjavilo, da ne more potnikom zagurati nadaljevanja vožnje.

Pariz, 11. okt. (Ob pol 7. uri zj.) Iz severnega kolodvora se je odpeljal samo en vlak v smeri proti Lillu.

Pariz, 11. okt. (Ob 8. uri zj.) Prodaja voznih listkov je popolnoma ustavljena že ob pol 6. uri zjutraj.

Pariz, 11. okt. Iz Rheimsa poročajo, da so neznani storilci razbili pri Vitryju signalno ploščo in položili na tračnice železn. prag, kar se je pa k sreči še vse pravočasno opazilo.

Pariz, 11. okt. Železničarska stavka kaže velikanske dimenzije: v La Pleinu je došlo od 300 železniških delavcev le 15 na delo, in od 600 vlakovodjev le 50. V La Chatellu je došlo od 100

vlakovodjev le 10 na delo; od 1500 delavcev jih dela le polovica. Promet tovornih vlakov je popolnoma ustavljen. V Pariz so došli le prenapolnjeni lokalni vlaki iz okolice.]

Revolucija na Portugalskem.

Lisabon, 11. okt. Santos, član republikanskega komiteja pripoveduje o dogodkih, ki so se odigrali v Lisabonu, sledeče: Bojev, ki so se vršili v terek ponoči po Lisabonu, se vojne ladije niso udeležile. Še le zjutraj je pristopila ena bojna ladija. Na krovu „S. Rafaela“ so častniki še vedno čakali in niso vedeli, kaj bi storili. Konečno so se dali od republikanskih vojakov ujeti. Zjutraj še sta prišla na to dva častnika iz mornariške vojašnice in sta prevzela poveljstvo. Ti dve ladiji ste na to obstrreljavali kraljevo palačo. Tretja vojna ladija je ostala neutralna. Ko so se bližali, civilisti, so streljali častniki na nje, dokler niso konečno uvideli da je vsak odpor zastoj. Kasneje sta se izkrcala dva oddelka mornarjev in sta se polastila arzenala; v rotundi so se bojda odigrali po Lisabonu, kakor trde inozemski listi, niso resnični.

Lisabon, 11. okt. Vlada je izgnala s posebnim dekretom vse jezuite iz dežele; njihovo imetje zapade državi. Posestva in imetje drugih kongregacij se bode inventariziralo in se bode z njim razpolagalo, ko se razmerje med cerkvo in državo uredi.

Hmelj.

Hmeljski trg v Žatcu.

Žatec, 10. oktobra. (Brz. „Nar. Dn.“) Cene so narastle za 5—10 kron. Blago se precej „rizanesljivejše sodi.

Hmeljski trg v Norimberku.

Norimberk, 11. oktobra. (Brz. „Nar. Dnev.“) Dovož tisoč bal, prodano 500 bal, počasen nakup pri trdnih cenah.

Po svetu.

Zastrupljenje z vinom. Obdukcija z medicinskim vinom v Zala Szanto na Ogerskem zastrupljenih je dognala, da se je zgodilo zastrupljenje s strihninom. Tamošnji lekarnar pravi, da je dobil dotično vino od nekega lekarnarja v Budimpešti. Preiskava pri tem je dognala, da se je v njegovi lekarni vsled naravnost hudodelske nepazljivosti pripravilo 800 steklenic takega vina in da se je pri njega pripravilo zamenjalo pepsin s strihninom.

Senzacionalno razkritje o cerkvenem ropu v čenstohovskem samostanu. — Krasne razmere v katoliškem samostanu. Kakor znano, so izsledili roparji dragocenosti v cerkvi čenstohovskega samostana v osebi meniha Maczochova. Že par dni traja njegovo zasliševanje. Sobotno zaslišanje cerkvenega roparja in morilca meniha Maczochova je prineslo nova senzacionalna razkritja. Maczochov je izpovedal, da je bila milostljiva čenstohovska Mati božja že dolgo časa brez pravih dijamantov in zlata, kajti menihi so pobrali iz nje že zdavna vse dragocenosti, zlato, dijamante in bisere, ter jih nadomestili s ponarejenimi. Prave drage kamene, briljante in bisere pa so razprodali. Aretirana sta bila še dva druga meniha čenstohovskega samostana Olečinski in Starčevski in proti nekemu slugi je jako obtežljivo gradivo. — Maczochov je priznal nadalje, kako je umoril svojega brata. Od začetka se je zagovarjal, da je umoril svojega brata v pijanosti, sedaj je pa priznal, da se je brata bal, da bi ga ne izdal, da ga je radi tega dal poklicati k sebi v noči med 24. in 25. jul., da ga je tam z vinom opil in ker je bil brat Vaclav že pijan, je vzel sekuro, ter mu z njo prebil lobanjo. Ker je bil kljub temu brat Vaclav še živ, ga je dal še v sv. poslednje olje in ker je bil le še živ, ga je zato prišel nato daviti in ga z rokami zadavil. Maczoch je potem utaknil umorjenega brata v nek star otoman in da je bil otoman, katerega je prej razdejal, popolnoma napolnjen, je truplo svojega brata pokril še s svojim starim plaščem. Potem je dobil voznika in ta mu je potem peljal ponoči stari otoman do barja, kjer je vrgel otoman z bratovim truplom vred v vodo. Voznik mu je moral pri križu priseči, da ne bo nikdar nikomu o tem ničesar povedal, češ, da je to, kar je videl ponoči, v interesu matere cerkve, da naj torej skrivnosti te noči varuje pred vsemi ljudmi. — Menih Maczoch je imel z ženo svojega brata že prej ljubavno razmerje in je radi tega napravil tako, kakor da je bila že prej poročena. — Ponaredil je mrtvaški list, ki naj bi bil dokaz, da je njegova ljubica vdova po njegovem drugem bratu in v javnosti so jo tudi imeli za njegovo svakinjo-vdovo. Maczoch je zlasti v Krakovu potratno živel z njo. Maczoch je navedel, da so posamezni romarji darovali čenstohovski cerkvi

Zagrebski Franck

kot tovarniško znamko

priporočujemo najboljši pridatek kot priznано za kavo!

Sl. zagan Y 1655, 1-101

jako visoke svote, po 10, 100 in 1000 rubljev so dali posamezniki kot dar cerkvi v roke menihov, toda ti so te cerkvene darove razdelili med seboj, tako da si je vsak lahko mnogo prihranil in so bili posamezni menihi tudi precej bogati. Maczoch n. pr. si je pridobil na ta način v par letih 15.000 rubljev. Razventega je ukradel nekemu svojemu sobratu, ko je umrl, obligacije v vrednosti 5000 rubljev. — Maczoch je izjavil, da še danes ljubi svojo svakinjo nad vse in govori kolikor mogoče razbremenjevalno za njo, toda policija je kljub temu za trdno prepričana, da je sokriva vseh teh hudodelstev. — Ko so Maczocha peljali iz preiskovalne dvorane v zapore, je imel v rokah molitvenik in je medpotoma v enomer mrmral: „Hudiču sem v krempljih! Hudiču sem v krempljih!“ — Ko so ga privedli v zapor, se je mirno vsedel in pričel iz molitvenika moliti. — Papež je brzojavno poslal v Krakov „excommunicatio major“, kar se godi le v najredkejših slučajih. Iz Krakova se še nadalje poroča, da je obkolil čenstohovski samostan cel regiment vojakov. Policija preiskuje vsa samostanska poslopja in zaslišuje menihe, ki morajo vsi ostati v svojih celicah. Nobeno poslopje ni ostalo zakrito očem detektivov, kleti, biblioteko, podstrešje, kapelico, povsod preiskuje policija vse, ker se domneva, da se nahaja velik del dragocenosti še v rokah menihov. Hišna preiskava bo trajala več dni. Še na vrtu preiskujejo tla in zemljo, če niso dragocenosti morda kje zakopane. Velik del korespondence je policija zaplenila radi njene vsebine. Enega meniha so aretirali.

Čudna žrtve japonskih žensk. 35.000 japonskih žensk je doprineslo čudovito žrtve v svrhu proslave spomina tistih tisočev japonskih vojakov, ki so izgnili v rusko-japonski vojni svoje življenje za domovino. Na poziv nekega duhovnika iz Osake je žrtvovala vsaka od teh žensk pet ali šest svojih najdaljših in najlepših las in iz teh las je potem napravil omenjeni duhovnik podobo Buddhe, h kateremu potujejo zdaj verniki iz vseh krajev Mikadove države. Ta čudna podoba Buddhe je dva metra visoka in za njo je potreboval nič manj nego 500.000 las. Izvedena je kar najfinejše in navdušenje za njo je na Japonskem veliko. Vsa cesarjeva rodbina si jo je v Tokiju ogledala, kamor so jo prinesli prej, nego so jo poslali na deželo.

Advokat aretiran. V Berolinu so aretirali bivšega dunajskega advokata dr. Alberta Ederja. Dr. Eder je star 47 let. Odvetniško prakso je izvrševal od l. 1900. do 1909. na Dunaju. Že kot advokat je bil soustanovnik raznih velikih podjetij. Ko je pustil odvetništvo, je postal upravitelj premoženja princa Miguela Braganškega. Bil je obenem tudi poslovodja raznih podjetij, ki jih je on poklical v življenje. Pri teh podjetjih pa menda ni bilo vse v redu. Oktobra meseca lanskega leta je dr. Eder predložil princu Miguelu račun, po katerem ima terjati od njega približno milijon kron. Princ je zadevo izročil svojemu zastopniku in ta je izračunal, da mora dr. Eder povrniti princu okrog dveh milijonov kron. Izkazalo se je, da je ponarejal razne listine, priloge in računske knjige, in da je na ta način osleparil princa za okroglo dva milijona kron. Stvar se je naznanila državnemu pravdnistvu na Dunaju, ki je izdalo proti bivšemu advokatu dr. Ederu zaporno povelje. Iskali so ga po Galiciji, našli so ga pa slednjič v Berolinu ter ga zaprli.

Grozen anarhist. Iz Krakova poročajo: Med aretiranimi poljskimi anarhisti, o kateri aretaciji smo že svoj čas poročali je tudi neki Žid z imenom Rosenthal, o katerem je policija dognala, da je bil že trikrat oženjen in da je vse tri žene umoril.

Književnost.

Slovan. Oktoberska številka: Vojeslav Molé: Poklonitveni soneti. Petruška — Radivoj Peterlin: Glad. Dr. Fr. Ilešič: Ob Vrazovi Lipi. Petruška — Radivoj Peterlin: V sanjah. Dr. Ivan Lah: Potnik Nič. Petruška — Radivoj Peterlin: Odmev. C. Fl. Golar: Gospodična Maruša. Petruška — Radivoj Peterlin: Pesem samca. Petruška — Radivoj Peterlin: Sonet. Elbin Kristan: Kraljevanje. Dr. Karel Hinterlechner (Dunaj): Iz geologije. Listek.

Tržne cene.

Dunaj, 10. okt. Borza za kmetijske pridelke. Pri splošni rezervi in malem prometu je bila danes tendenca trdna. Sprememb pri cenah ni bilo. Koruza je bila za 5 v dražja.

Trst, 10. okt. Sladkor. Centrifugal pilés prompt K 30 do K 32 za dobavo K 27³/₄ do K 28³/₂. Tendencia medla.

Budimpešta, 10. okt. Svinjski sejm. Ogrske stare težke 147—149, mlade težke 152—154, mlade srednje 154—158, mlade lahke 160—164 v kilogram. Zaloga 33.212 komadov.

Budimpešta, 10. okt. Mast. Svinjska mast 172, namizna slanina 146.

Praga, 10. okt. Sladkor. Surovi sladkor nova kampanja K 22—. Tendencia: mirna. — Vreme oblačno.

Budimpešta, 10. okt. Žitna borza. Pšenica za oktober K 10'22, pšenica za april K 10'46, rž za oktober K 7'52, rž za april K 7'78, oves za oktober K 7'93, oves za april K 8'31, koruza za maj K 5'48. Pšenice se zmerno ponuja in kupuje, tendenca mirna, promet 25 tisoč met. stotov, oves trden, pšenica v efektivu in ostalo nespremenjeno, termini s početka medli, a so se pozneje utrdili. Vreme lepo.

Ne hvali se da znaš

na različne načine pripravljati Pekatete, ker knjiga, ki jo na zahtevo dobiš zastoj pri Prvi kranjski tovarni testenin v Il. Bistrici, te pouči, da ne znaš še vsega.

Sukna in modno blago za obleke priporoča firma **Karel Kocian** tvornica za sukno, Humpolec, Češko. Vzorci franko.

Tovarniška zaloga

vsakovrstnega papirja, pisalnih potrebščin, trgovskih knjig. na debelo in drobno pri

Goričar & Leskovšek v Celju Graška cesta št. 7.

Lastna zaloga šolskih zvezkov, risank in risalnih skladov po novih predpisih. — Tiskovine za vse urade.

177 88-64